

Tárlatról-tárlatra

A hivatás kockázatai

(II. Zalaegerszegi Szalon)

A kezdeményezések a folytatásban, a kiteljesedésben nyerik el értelmüket. Így van ez a képzőművészet területén, szűkebb pátriánkban is. Sajnos, nem bővelkedünk sikertörténetekben. Emlékezhetünk az utóbbi években a zalai születésű Kisplasztikai Biennáléra, mely ígéretes szakmai figyelem, sikeres tárlatok után csendben, feltűnés nélkül kimúlt. Vagy felidézhetjük az Alpok-Adria kiállítás-sorozatát, még korábról, a kilencvenes évekből, mely a rendszerváltás eufóriáját közvetítve, még „kulturális útlevelet” is adott a résztvevő művészeknek. Aztán ebből is kifogyott az energia, eltűntek a szervezők, a nagy távolságokat átívelő, európai léptékű kapcsolatteremtésből csak nosztalgikus, szép emlék maradt. Mert hiába tagadnánk: szükség van a visszatérő, megszólító inspirációkra, dátumokra, fórumokra, melyeket nem csak az itt élő művészek, a szakma, a közönség is számon tart. Ezért örömmel vehetjük tudomásul, hogy a II. Zalaegerszegi Szalon ismételtelen megnyílt – igaz, nem szezonzáró eseményként, hanem az év elején, A Magyar Kultúra Napjához kötődve, mint újonnan létrejött, kortárs városi hagyomány.

Nos, úgy tűnik – az egerszegi szalon, ha nem is a kellő elánal – áttörte az érdektelenség, a közöny falát, életképesnek, mondhatnám: szalonképesnek bizonyult. Egyfelől az alkotók részéről, hisz szinte minden helyi művész adott be munkákat – most nem beszélnek a hiányzó nevekről, vannak ilyenek, köztük többen vannak igazoltan távol, amit természetesen fájjalunk –, új művek kerültek elő a műtermekből, bepillantunk kinek-kinek a műhelymunkájába, legeslegújabb alkotói periódusába, az aktuális – az önmaga által kiszemelt problémákkal való birkózás pillanatnyi fázisaiba. Ez már magában izgalmas, hisz a mi művészeinkről

László
Edina:
U.S.A.

van szó, akik ebből – az általunk is megélt közegből merítve – igyekeznek élményeiket, gondolataikat magasabb, az egyetemes magyar művészet szférájába emelni. Másfelől megvan az az éltető kíváncsiság, s talán elvárás, biztatás a közönség részéről is, ami nélkül nincs, nem létezik komoly értékteremtő tevékenység. Ennek a kettős hatásnak az eredményét szemlélhettük ezen a színvonalas tárlaton.

A mai képzőművészet befogadása nem könnyű. Nem könnyű megérteni az absztrakt, jelszerű műveket, a figurativitás különböző felfogását – a groteszk, fotószerű ábrázolástól a dekoratív, csak részletekkel operáló képekig –, nem könnyű a hagyomány és modernitás, két szélő pont között ingadozó művek közt eligazodni. A látvány, ami eléink – köznapi emberek elé tárul – a művésznek csupán nyersanyag. Ebből a vizuális káoszából kell

Frimmel
Gyula:
Díszcseresznye

valamiféle rendet teremteni, ezt a konglomerátumot kell valamiféle művészi többlettel ellátva, megragadni és megjeleníteni. Kétségtelen, a rend után sóvárgunk, a „forma vigaszát” keressük az ember számára elfogadhatatlan káoszban. És ez a „vigasz”, megjelenik ezeken az alkotásokon. Persze, ez ravaszul, kételyekkel átszötteen nyilvánul meg: a látszólagos formátlanságon, színekavalkádon ragyog át forma lelke, szubsztanciája. Erre is van példa nagyszerű példa, legkarakteresebben Budaházi Tibor és Nemes László műveiben. (De hozzáteszem: képeiket messziről felismerhetjük, kézjegyük a védjegyük, és az évtizedek alatt hozzáadódottunk, sajátunkká fogadtuk el egyéni, hosszú évek alatt kidolgozott stílusukat.) Igen, hozzá kell szoknunk: ebben a zaklatott világban minden egyszerre van. Egymásra torlódtak az időrétegek. A múlt – újra és újra éled, a jelen teljes önbizalommal képviseli – képviselteti – magát, a jövő számtalan kezdeménye bontakozik a szemünk előtt.

Mondom ezt azért is, mert az összegyűlt kollekciónban komoly és szép értékekkel jelentkezik az a bizonyos, többször leírt, elutasított, mára félelmetes erővel kibontakozó, teret nyerő figurativitás. S a művészek, itt a városban élve is, szinte napra készen követik, követhetik a nemzetközi trendeket. Van, akit utolért a kor. Frimmel Gyuláról mindenképpen elmondhatjuk ezt. Makacs ragaszkodása a klasszicitás értékeihez,

a különleges grafikai technikákhoz, az álomszerű realitás dimenzióihoz, a fura, képzelte alakokhoz, jelenetekhez – ma idősebb, mint valaha. Tánzos György szintén makacs, kitartó alkotó: a személyes közelmúltat felidéző, fotóalapú, újkori dokumentarista festményei egyre érettebbek, egyre hatásosabbak. Buday Mihály történelmi-látomásos, idősíkokat egyetlen keretbe foglaló, a magyar múlt tragikus és felemelő eseményeire utaló festményei ugyancsak mind gazdagabb, mind katartikusabb jelentésrétegekkel állnak elélnk. Szényi Zoltán vízparti és téli akvarelljei ismét bizonyítják magas mesterségbeli tudását.

A fiatalok kissé radikálisabb elgondolásokkal jelentkeznek: Bárdosi Katinka a már jó kidolgozott technikával, a frivolitás képköltészetét gyakorolja, újabb és újabb variációkkal lépve meg a képeit kedvelőket. Széttagolt anizsain – a rúzs, a körömlakk – adja vissza a hamisítatlan párizsi hangulatot. Németh Miklós szecessziós ihletésű, színezett grafikai lapjai ismét bizonyítják: a bizarr és szentimentális tartalmak jól megférnek szeszélyes, dekoratív ornamentekkel operáló, vonalakkal szőtt képein.

Fischer Judit a köznapi tárgyak, apró lények miniatűr, finoman kidolgozott ábrázolásaival rendezi be a maga képi világát. Mozaikszerű gyűjteményei egy játékos, analitikus elme ironikus, a reklám és tömegkultúra kultuszát bomlasztó szelíd destrukciók, gyengéd gyermeki szembesítések.

Horváth László Adrián a sejtelmes nonfigurativitás kísérletit hozta el, míg édesapja, Horváth László grafikai eszközökkel készült, igényes, gazdagon kimunkált felületű éremformációkkal lepette meg. (A szobrász nem tagadja meg magát akkor sem, ha csak két dimenzió áll rendelkezésére.) Tóth Norbert – aki akt tanulmányaival többször is bizonyította felkészültségét – ezúttal zárójelbe – Medve-sajt doboz belsejébe – helyezte akt formációit. Gesztusa egyértelmű a kultúra-művészet devalválódásáról.

A nonfiguratív törekvések is számos művel képviseltetik magukat.

Németh Klára kubisztikus, dekoratív-szín és formakompozícióit – meglepő módon – ovális –rusztikus (kérges) nyírfalapokra festette. Az ellentét érdekes hatást kelt. Kiss Ágnes Katinka színdinamika – tanulmányai bizonyára az új

Tánczos
György:
Tépett rózsza 1-6.

kompozíciók felé „törik” az utat. Nagy Kálmán tépett, fragmentált elemekből, zenei asszociációkra utalva építi fel változatos, színgazdag képmezőit. Borbás Helga vörös színizzása egy lélek belső energiájának kivetülései. László Edina U.S. A. installációja – a szürke szövetdarabkákból rétegezett fakturális kép – a zászlósávokra asszociáló szellemes konstrukció. Budaházi Tibor írásos-fragmentális kompozíciói ismét lenyűgözőek, különösen a *Jel* című sikerült jól. (Nem véletlen e művek országos, sőt, határon túli sikere.) Nemes László *Diptichonja* szintén tagoltan építi fel hihetetlen művészen

megmunkált, mélyzöld- barnás tónusokban irizáló színmezőit, melyeket egy fehér ív, sejtelmes, mégis jól kivethető ecsetnyom köt össze. Lefordíthatjuk ezt fogalmilag – mondjuk a gond és remény kontrasztjára, vagy a sötétségből kiemelkedő égi jelenésre – de azt hiszem, nem szükséges. Talán az is jó benne, hogy a harc még nem dőlt el... Mindkét erőhatás intenzíven áthatja a kompozíciót.

Nagy Szilvia tűzzománcai a műves dekorativitás jegyében születtek, mintegy átmentet képezve a plasztikák felé. Németh János a mesterek biztonságával formázta meg újabb, erőteljes

Bárdosi
Katinka:
Paris I.

Budaházi
Tibor:
Keresztes
kép

kerámiaszobrait: a *Szőlővivők* robusztus alakjai a hegyi munkák apoteózisa is lehet, *Szarvasa* állatszobrainak kifejező darabja. Legérdekesebb számomra *Rügyfakadás* című kompozíciója, mely egy kicsit Király Ferenc plasztikáinak formavilágát idézi. Ami természetes, hisz a két alkotó termékeny szakmai kapcsolatban áll egymással. Szabolcs Péter mintha visszatért volna egy korábbi korszakába, az izgalmasan gyúrt, formált, drapériászerű rézlemezekből hajtogatott alakjaihoz. Mindig is jellemző volt rá a kontrasztos anyaghasználat: ez úttal az *Angyal* című kompozíciója hökkent meg, amelynek szárnya roncsolt, korhadt fadarab. A Próféta aszketikus alakja épp úgy emblematikus tartalmakat hordoz, mint az Öreg művész, aki egybe nőtt bohócsipkává váló a hangszerével. Monok Balázs Végső búcsúja – egy selyempárnára helyezett, gipsz halotti maszk. Farkas Ferenc megkapó bibliai jelenetet állít elénk: a Jákob harca az angyallal – a drámai formációkat biztos kézzel megmintázó, a küzdelem földi és égi dimenzióit egyaránt érzékeltető alkotása a folyamatos és igényes szakmai munka szép példája. Láthattuk a művészeket megidéző

sorozatának két újabb, meggyőző, hommage-jellegű kisplasztikáját: Matisse és Rippl-Rónai mesterek látványos, karakteres alakja művészetük lényegi sűrítése. Fischer György szobor párja – a Cikk és Cakk – a nyelvi szójáték bravúros, szellemes plasztikai megjelenítése. A lendület kontrasztjának és pillanatának szoborba dermedése.

Végül mit mondhatunk? Láthatjuk, a hivatás maga az állandó, nem kockázat nélküli kihívás, megfelelni azoknak a belső késztetéseknek, amelyekkel nap, mint nap meg kell küzdeni annak, aki komolyan veszi magát. Hogy is írja Hegyi Lóránd az *Új szenzibilitás* című alpművében? „A művész az érzékenység birtokosa és az érzékenység eredményeinek eltárgyasítója. Kifejez, képet, formát alkot, eltárgyasítja belső képzetait és állapotait, manifesztálja létét, s ez által az individuum integritásának letéteményese.” Ennél kevesebbel nem szabad beérni, s az egerszegi szalon művészei jól értik ezt.

(A Városi Kiállítóteremben, január 22-én elhangzott megnyitó írott változata.)

Szényi
Zoltán:
Vízparton

